

5.1 Enoturisme

El turisme enològic o enoturisme és una modalitat de turisme rural especialitzat en la cultura del vi. Es basa en la visita a regions elaboradores de vi mitjançant rutes dissenyades amb l'objectiu de conèixer la zona, experimentar formes de viure i gaudir del producte en el seu lloc d'origen.

El seu origen es remunta a les visites convencionals a cellers de principis del segle XX. Amb el temps les activitats ofertes s'han ampliat i diversificat, i han incorporant molts aspectes relacionats amb el paisatge i la cultura del lloc.

L'enoturisme actual promou el coneixement del territori i els seus valors socioculturals.

El paisatge vitivinícola del Penedès, singular i ple d'identitat, és idoni per al desenvolupament de l'enoturisme. Alhora, un enoturisme sostenible i de qualitat, afavoreix la millora i conservació d'aquest.

Plafons de rutes vitivinícoles comarcals i municipals.

Dins del marc de les noves tendències en el món del turisme, l'enoturisme pot contribuir de forma significativa a:

- La sostenibilitat de les activitats que acull el territori.
- La integració paisatgística dels projectes turístics.
- La creació experiències turístiques integrals.
- La identificació i potenciació dels trets característics d'un lloc.
- La desconcentració turística estacional.
- La generació de noves oportunitats laborals.

Enoturisme i paisatge de qualitat són un binomi essencial.

A més de les visites a finques i cellers, l'enoturisme genera tot un ventall d'activitats complementàries:

- Itineraris i rutes.
- Gastronomia i tast de vins i caves.
- Agroturisme i agrobotigues.
- Enoteques i vinateries.
- Museus temàtics i centres d'interpretació.
- Exposicions, jornades i congressos.
- Fires i festes del vi, etc.

La senyalització és un element imprescindible en qualsevol ruta o itinerari turístic però un excés de senyalització és contraproduent.

Una senyalització eficaç ha de ser:

- Llegible
- Entenedora
- Concreta
- Precisa

Senyal dels camins del vi i del cava.

Senyal de la ruta vitícola de Subirats.

El disseny dels senyals ha de basar-se en materials, formes i colors que s'integrin harmònicament en el paisatge.

Els plafons informatius i identificatius han de seguir els mateixos criteris formals de claredat, homogeneïtat i harmonia amb el paisatge, i són una bona eina per a reforçar el contingut didàctic i cultural de les rutes.

Al Penedès, alguns plafons permeten conèixer les característiques ambientals del territori, les tècniques de conreu i les varietats de raïm cultivades.

La lectura i observació en el propi indret, facilita l'aprenentatge.

Respecte al mitjà de transport, cal diversificar els recorreguts perquè siguin accessibles amb diferents mitjans de transport i potenciar els que permetin un major apropament al territori: itineraris a peu, en bicicleta o, fins i tot, a cavall.

Els recorreguts a peu i en bicicleta faciliten l'aturada i contemplació del paisatge.

Les rutes es poden visualitzar de forma clara en guies, llibres o tríptics de fàcil difusió.

L'allotjament rural és una altra complement bàsic de l'enoturisme.

Allotjament rural L'Olivera.

Les masies o residències rurals proporcionen un tracte personalitzat i una major vivència del lloc; s'han d'equipar adequadament i han de procurar oferir als seus clients la participació en activitats agrícoles o tradicionals de la zona. Quan sigui necessària la rehabilitació de les construccions, cal elaborar projectes professionals amb criteris acurats.

La gastronomia autòctona, els cursos de maridatge, les agrobotigues i les botigues especialitzades permeten recolzar de forma important l'activitat econòmica del sector enoturístic.

La imatge d'aquests establiments és un factor clau a l'hora de crear una impressió favorable en el visitant i incidir en una bona percepció global de la zona. Cal cuidar especialment el seu condicionament a totes les escales, des de la reforma arquitectònica fins a la retolació.

Conèixer, gaudir i poder disposar dels productes de la terra i, en particular, dels relacionats amb el món del vi, dóna una major satisfacció als seus aficionats.

Agrobotiga i botiga especialitzada en complementos per al tast de vins i caves.

Els centres o oficines d'informació ofereixen orientació i assessorament sobre els serveis turístics, però també sobre els trets característics i els principals atractius del territori visitat. Sempre que sigui possible, és convenient prioritzar la seva ubicació en construccions existents amb una localització adequada.

Estació vitivinícola, punt d'informació ubicat a l'estació de Lavern-Subirats.

Altres activitats com la visita a museus, fires o exposicions locals poden donar una visió més completa del món del vi i el territori que el sustenta.

Museu del vi, a Vilafranca.

L'enoturisme ha d'aprofitar l'ampli ventall d'expectatives culturals que es tinguin a l'abast, constituint-se com un turisme específic però, alhora, de caràcter integrador.

L'apropament al patrimoni, l'art i la tradició local s'ha de combinar amb els serveis més convencionals.

En aquest sentit, algunes manifestacions artístiques, com el land-art, poden servir per personalitzar i contrastar una determinada ruta vitivinícola.

"La vinya pintada", d'Almiraill-Llusà, a La Granada.

Glossari

Agroturisme: turisme rural amb allotjament en casa de pagès o granja escola, amb possibilitat de prendre part en activitats agrícoles i costums de l'indret. L'agroturisme ha de basar-se en criteris de sostenibilitat.

Enoteca: espai especialment condicionat per a l'exposició o la degustació i venda de vins.

Maridatge del vi: relació harmònica entre el vi i la menja a la qual acompanya amb la finalitat d'aconseguir una sinèrgia d'aromes i, inclús, de colors.

Tast o degustació de vins: acció de tastar vins, és a dir, de percebre les característiques organolèptiques d'un vi. En un tast intervenen tots els sentits, la oïda, la vista, l'olfacte, el gust i el tacte.

Turisme sostenible: turisme que no hipoteca els recursos ni oportunitats futures, integrant la capacitat de desenvolupament econòmic amb el respecte pels valors ambientals, socials i culturals del territori.

Referències

- "Pla Estratègic de Turisme a Catalunya 2005-2010". Generalitat de Catalunya. Dept. d'Economia i Finances. Secretaria de Comerç i Turisme, 2006.
- "*Carta del Turisme Sostenible*". Conferència Mundial del Turisme Sostenible. Lanzarote, 1995.
- "*Terroir, vin, gastronomie i tourisme*" Cahier Espaces núm. 76, 136 pàg. Editions ESPACES, 2002.
- Rull, Xavier. "*Diccionari del vi: amb licors i altres begudes*". Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 1999.
- Cànoves, G. et. Al. "El turisme rural a Catalunya: una aposta medioambiental i de qualitat". Fundació Albertis i UAB. Barcelona, 2005.

Altres fitxes relacionades

- Fitxa 4.1 Patrimoni construït
- Fitxa 4.2 Cellers i tines

**Generalitat
de Catalunya**

**Associació
"Al Penedès, Vinyes"**

Empreses col·laboradores

· AGUSTÍ TORELLÓ MATA · CAN FEIXES · CASTELLROIG · GRAMONA · JANÉ VENTURA · LLOPART · MAS COMPTAL · NADAL
· PARATÓ · PARDAS · RÀFOLS DELS CAUS · RAVENTÓS I BLANC · RECAREDO · SOT LEFRIEC · TORELLÓ